

HİBRİT
KİTAP

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

Yapay Zekâ Destekli

MEB • AGS

KONU ANLATIMLI

SÖZEL • SAYISAL YETENEK
TARİH
TÜRKİYE COĞRAFYASI

e-Kitaba ve video derslere
erişebilmek için
QR kodu okutunuz.

Fiziksel Kitap

HİBRİT
KİTAP

e-Kitap

Video Ders Hediyeli

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. A.Ş.'ye aittir.

PEGEM AKADEMİ

MEB - AGS KONU ANLATIMLI

Komisyon

ISBN 978-625-6140-01-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: 2024, Ankara

Yayın-Proje: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan

Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık

1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahalle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 46821

Değerli Okuyucularımız,

Milli Eğitim Bakanlığı Akademi Giriş Sınavı (MEB-AGS), geleceğin öğretmenlerinin belirlenmesinde son aşamadır ve öğrenim hayatınız boyunca verdiğiniz emeğin sonucu meslek hayatınıza adım atmanızla nihai başarıya dönüşecektir.

Bu süreçteki emek ve çabanız, programlı bir çalışma ile sizi hedefinize doğru yönltecek ve öne geçirecektir. Böylesi bir süreçte programlı bir çalışmaya kaynaklık edecek olan, deneyimli bir yazar ekibi tarafından özenle oluşturulmuş, geniş kapsamlı yayınlar olacaktır.

Pegem Akademi yazar ekibinin öncelikli amacı, tam da bu kaynağı sizlere sunmak olmuş ve sonucunda sizleri başarıda öne taşıyacak bu kapsamlı konu anlatımlı kitap ortaya çıkmıştır.

Sınavda başarılı olabilmek için müfredatta mevcut olan konularda yeterli bilgi düzeyine sahip olmak ve yeterince örnek soru ile bu bilgiyi pekiştirmek gerekmektedir. Bu kitabın temel amacı, adayın sınav kapsamındaki her konuya hâkimiyetini sağlamak ve böylece karşılaşılabilecek soru tiplerini rahatlıkla çözebilecek seviyeye gelmesini mümkün kılmaktır.

Kitaba ilişkin sorularınızı pegem@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da 0538 594 92 40 numarasına WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır. Sorunuz en kısa sürede yayın ekibimiz tarafından cevaplandırılacaktır.

Kitabın, Millî Eğitim Bakanlığında görev almak isteyen tüm öğretmen adaylarımızın başarılarına katkı sağlaması dileğiyle...

PEGEM Akademi

Kitabın içeriği, MEB'in yapacağı program değişikliği veya buna bağlı olarak ÖSYM'nin sınav içeriğinde yapacağı değişiklik durumunda, kitabın dijital hâlinde (aktivasyon geçerlilik süresince) güncellenerek siz değerli adaylara sunulur.

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

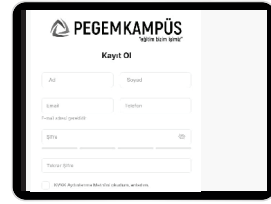
- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Konu sonu testlerini çözebilir.
- 3 Video dersleri izleyebilir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

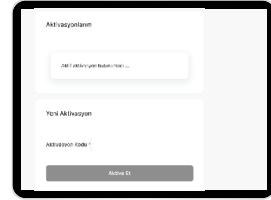
1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

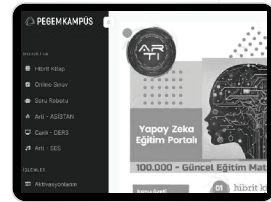
2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan “Aktivasyonlarım” sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen “Ölçme İstasyonu” sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

*Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.*

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

SÖZEL YETENEK

Sözcükte Anlam	1
Sözcüğün Anlam Özellikleri.....	1
Söz Sanatları.....	2
Sözcükler Arasındaki Anlam İlişkileri.....	4
Kalıplaşmış Söz Öbekleri	5
Test	7
Cümlede Anlam.....	9
Cümle.....	9
Anlamlarına Göre Cümleler	9
Test	12
Paragrafta Anlam.....	14
Paragraf	14
Düşünceyi Geliştirme Yolları.....	16
Anlatım Nitelikleri	17
Test	18
Yapı Bilgisi	21
Kök.....	21
Ekler	21
Yapılarına Göre Sözcükler	22
Test	23
Sözcük Türleri.....	25
Test - 1.....	36
Test - 2.....	38
Cümle Bilgisi.....	40
Cümlelerin Öğeleri	40
Cümle Türleri.....	41
Cümle Dışı Unsurlar	42
Test	43
Ses Bilgisi	45
Ses Olayları	45
Test	47
Yazım Kuralları.....	49
Noktalama İşaretleri.....	55
Test	58
Sözel Mantık.....	60
Sıralama Kurguları.....	61
Eşleştirme Kurguları	67
Yer-Konum Kurguları	72
Test - 1	75
Test - 2	77

SAYISAL YETENEK

Sayılar	79
Test - 1.....	87
Test - 2.....	89
Bölme, Bölünebilme, OBEB-OKEK	91
Test	95
Rasyonel Sayılar - Ondalık Sayılar.....	97
Test - 1.....	102
Test - 2.....	104
Eşitsizlikler	106
Test	111
Mutlak Değer	113
Test.....	120
Üslü ve Köklü İfadeler.....	122
Test	127
Çarpanlara Ayırma ve Özdeşlikler	129
Test	132
Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler	134
Test	136
Oran-Orantı	138
Test	141
Problemler	143
Test - 1.....	146
Test - 2.....	150
Test - 3.....	153
Test - 4.....	156
Test - 5.....	160
Test - 6.....	164
Kümeler	166
Test	171
Fonksiyon	173
Test	176
İşlem ve Özellikleri	178
Test	181
Modüler Aritmetik	183
Test	186
Permütasyon - Kombinasyon - Olasılık	188
Test (Permütasyon).....	199
Test (Kombinasyon)	201
Test (Olasılık).....	203
Tablo - Grafik Yorumlama.....	205
Test	209
Sayısal Mantık	211
Test - 1.....	221
Test - 2.....	223
Test - 3.....	225
Test - 4.....	227
Test - 5.....	229

İÇİNDEKİLER

Açılar ve Üçgenler	231
Test - 1	236
Test - 2	238
Test - 3	240
Test - 4	242
Çokgenler ve Dörtgenler	244
Test - 1	248
Test - 2	250
Çember ve Daire	252
Test	255
Doğru ve Nokta Analitiği	258
Test	266
Katı Cisimler	268
Test	269

TARİH

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi	271
Test	280
Türk İslam Tarihi	282
Test	296
Türkiye Tarihi	298
Test	306
Osmanlı Devleti	308
Test	314
Osmanlı Kültür ve Uygarlığı	316
Test	333
Osmanlı Devleti Duraklama Dönemi (Arayış Yılları) ..	335
Test	338
Osmanlı Devleti Gerileme Dönemi	340
Test	344
Osmanlı Devleti Dağılıma Dönemi	346
Test	357
XX. Yüzyıl Osmanlı Tarihi	359
Test	364
Birinci Dünya Savaşı ve Mondros Ateşkesi	366
Test	378
Kurtuluş Savaşı Örgütlenme Dönemi	380
Test	385
I. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılması	387
Test	393
Kurtuluş Savaşında Cepheleler - Antlaşmalar	395
Test	405
Atatürk Dönemi İç ve Dış Politika	407
Test	419
Atatürk İlke ve İnkılapları	421
Test	433
Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi	435
Test	464

TÜRKİYE COĞRAFYASI

Türkiye'nin Coğrafi Konumu	467
Test	474
Türkiye'nin Yer Şekilleri	476
Test	498
Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü	500
Test	507
Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme	509
Test	526
Türkiye'de Tarım, Hayvancılık ve Ormanlık	528
Test	540
Türkiye'de Madenler, Enerji Kaynakları ve Sanayi ...	542
Test	553
Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm	555
Test	564
Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Projeleri	567

SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcüğün Anlam Özellikleri

Sözcükler, metinlerin temel yapı taşıdır. Dolayısıyla metnin -ya da bir konuşmanın- anlaşılması için sözcük anlamlarının iyi bilinmesi gerekir. Dilimizde bazı sözcükler tek bir kavramı karşılarken bazıları ise birden çok anlamı karşılar.

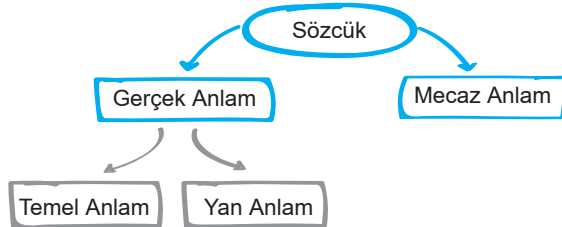
Tek anlamlı sözcükler: Sadece bir kavramı karşılayan sözcüklerdir. Bu sözcüklerin başka anlamlara gelebilecek kullanımı yoktur.

Örnek: "Kaldırım, testere, tencere" sözcüklerinin tek anlamı vardır.

Çok anlamlı sözcükler: Kullanıldığı yere ve duruma göre birden çok anlam kazanabilen sözcüklerdir.

Örnek: "Ağız" sözcüğü, kullanıldığı yere göre birçok anlam kazanabilir: İnsan ağızı, mağara ağızı, yol ağızı, Karadeniz ağızı vs.

Dilimizde sözcüklerin kullanıldıkları cümleye göre kazandıkları farklı anlamlara "yan anlam" ya da "mecaz anlam" denir.

Gerçek Anlam:

Gerçek anlam, sözcüğün temel ve yan anlamlarını içerir. Dolayısıyla sözcüğün gerçek anlamları birden fazla olabilir.

Temel Anlam:

Bir sözcük tek başına kullanıldığında **akla gelen ilk anlamına** temel anlam denir. Temel anlam, en yaygın anlamdır. Sözlüklerde ilk olarak temel ya da en yaygın anlam açıklanır.

- ➔ Adamın kocaman ama estetik görünümlü bir ağız vardı.
- ➔ Ormanda ateş yakmak oldukça tehlikeli ama sık rastlanan bir davranıştır.

Yan Anlam:

Bir sözcüğün **temel anlamıyla ilişkili** olarak kazandığı diğer anlamlardır.

- ➔ Mağaranın ağızı o kadar küçüktü ki içeri ancak bir çocuk girebiliyordu.
- ➔ Çocuğun ateşini bir türlü düşüremiyorlar.

Pür Dikkat

"Yan anlam" ile "temel anlam" arasında herhangi bir şekilde (biçimsel benzerlik, ortak işlev, aynı maddeden oluşması...) ilgi kurulabilmelidir.

Örnek:

- ➔ Mağaranın ağızı o kadar küçüktü ki içeri ancak bir çocuk girebiliyordu. ("Mağaranın ağızı" ile yemeye, içmeye ve ses çıkarmaya yarayan organ olan "ağız" arasında biçimsel olarak bir benzerlik kurulmuştur.)
- ➔ Çocuğun ateşini bir türlü düşüremiyorlar. ("Çocuğun ateşi" ile nesnelerin tutuşmasıyla beliren "ateş" arasında bir ısı ortaklığı vardır.)

Mecaz Anlam:

Sözcüğün gerçek anlamından (temel anlamından ve yan anlamından) uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlardır. Bir başka ifadeyle mecazlar, bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda, başka bir sözcüğün yerinde kullanılan sözlerdir.

- Bu mahallede onun gibi ağızı bozuk birini daha görmedim. (Bu cümledeki "ağızı bozuk" söz öbeğinde kullanılan "ağız" sözcüğü; kendi anlamının dışında, küfürbaz anlamında, karşımıza çıkmaktadır.)
- Yeni seçilen muhtar, ilk toplantısında çok ateşli konuştu. ("Ateşli" sözcüğü "heyecanlı, coşkulu" anlamında kullanılmış; sözcük, anlamının dışına çıkmıştır.)

Temel anlam (TA), yan anlam (YA) ve mecaz anlam (MA) ilgili aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Yol:

- ➔ Çocuk, evin yolunu sordu. (TA)
- ➔ Mahallemizin yolu nihayet asfaltlandı. (YA)
- ➔ Bu soruyu farklı bir yolla da çözebiliriz. (MA)

Kafa:

- ➔ Kafan, hâlâ omuzlarının üzerinde duruyor. (TA)
- ➔ Fazla zorlayınca çivinin kafası koptu. (YA)
- ➔ O adam, zaten kafasızın tekidir. (MA)

Büyük:

- ➔ Uzun bir yolculuktan sonra büyük bir evin önünde durduk. (TA)
- ➔ Benim öğrencilerim, büyüklerine karşı saygıda kusur etmez. (YA)
- ➔ Büyük düşünenler, toplumlarına her zaman bir şeyler kazandırmıştır. (MA)

Pür Dikkat

KPSS'de "temel anlam" ve "yan anlam" ayrımı sorulmamış, nadiren de olsa "gerçek anlam" ve "mecaz anlam" ayrımı sorulmuştur. Böyle bir soruyla karşılaşıldığında seçenekler arasında yan anlamda kullanılmış sözcükler de verilebileceği için dikkatli olunmalıdır. Yan anlam, temel anlamla bir şekilde ilişkilidir ve gerçek anlam sayılır. Oysa mecaz anlam tamamen düşsel, gerçek dışı bir anlamdır.

Gerçek ve mecaz anlamlı sözcük sorularında çeldirici olarak yan anlamda kullanılmış sözcükler verilir.

Bazı sorularda geçen "düşsel öge" kavramı da mecaz anlamla ilgilidir.

Terimsel Anlam:

Bir bilim, sanat, spor ve meslek dalıyla ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklere terim anlamlı sözcükler denir.

- ⊙ Açı, üçgen, dikdörtgen → Matematik
- ⊙ Roman, öykü, kafiye, aruz → Edebiyat
- ⊙ İsim, kök, gövde, fiil → Dil bilgisi
- ⊙ Pota, minder, skor → Spor
- ⊙ Dava, mahkeme, yargıç → Hukuk

Soyut-Somut Anlam

Somut Anlamlı Sözcükler: Beş duyardan herhangi biriyle algılanabilen kavramları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek:

Hava, su, toprak, ağaç, deniz, masa, sandalye...

Soyut Anlamlı Sözcükler: Beş duyu ile algılanamayan, zihinde tasarlanan kavramları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek:

Sevgi, umut, adalet, özgürlük, mutluluk, heyecan, aşk...

Nitel-Nicel Anlam

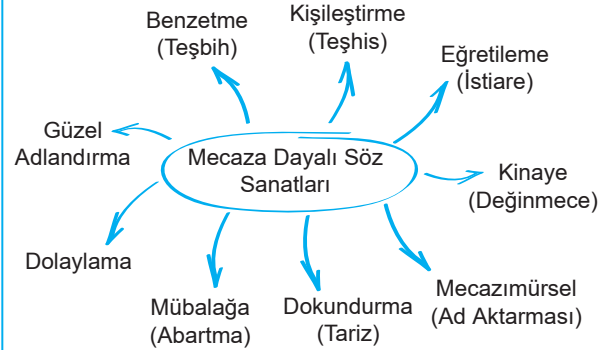
Nicel Anlamlı Sözcükler: Varlıkların ölçülebilir, sayılabilir özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- ↳ **Geniş** bahçeli bir ev aldı İstanbul'da ve emekli olunca oraya taşındı. (alan ölçüsü)
- ↳ **Uzun** bir moladan sonra yolcular tekrar araçlara bindiler. (zaman ölçüsü)
- ↳ **Yüksek** bir maaşla yeni işine başladı. (sayı-para ölçüsü)

Nitel Anlamlı Sözcükler: Varlıkların ölçülemeyen, sayılamayan özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- ↳ Onun babası çok **geniş** biridir, hiçbir şeye kolay kolay kızmaz. ("rahat" anlamında)
- ↳ **Uzun** etme işte, bu iş bugün bitecek dedim sana. ("nazlanma, direnme" anlamında)
- ↳ **Yüksek** hedeflere ulaşmak, çok fedakârlık gerektirir. ("ulaşılması güç" anlamında)

Söz Sanatları

Benzetme (Teşbih)

Bir nesnenin, varlığın niteliğini daha etkili biçimde anlatmak için nitelikçe üstün bir varlıktan yararlanma yöntemine "benzetme" denir.

Örnek:

- ★ Selvi gibi uzun boylu bir güzele vuruldu.
- ★ Kar gibi beyaz çamaşırlar getirmiş yanında.
- ★ Tilki gibi kurnaz çocuktur.
- ★ Adamın gözleri sanki bir ateş.

Benzetme ve kişileştirme KPSS'de en çok sorulan iki söz sanatıdır.

Kişileştirme (Teşhis)

İnsana ait özelliklerin insan dışındaki varlıklara yüklenmesidir.

- Örnek:**
- ⊖ Bülbül, ağaran vakte kadar ağlarmış.
 - ⊖ Poyrazla söyleşir yaprakların sesi.
 - ⊖ Yağmur ağlıyor ikimiz için.

Eğretileme (İstiare)

Eğretileme (istiare), yalnızca "benzeyen" ya da "benzetilen" öğeleriyle yapılan söz sanatı, aynı zamanda bir benzetme çeşididir.

Pür Dikkat

Eğretileme (istiare) aslında benzetme sanatından çok da farklı değildir. Eğretilemede de amaç bir kavramı, başka bir kavrama benzetmektir fakat benzetmeden farklı olarak bu kavramlardan sadece biri söylenir, diğer kavram karşı tarafça anlaşılır.

- ⊙ İki kapılı bir handa Gidiyorum gündüz gece } (Dünya, bir "han"a benzetilmiş fakat "dünya" söylenmemiştir.)
- ⊙ Dışarıda bir dost eli okşuyor tenimizi. } (Rüzgâr, "dost eli"ne benzetilmiş fakat "rüzgâr" söylenmemiştir.)
- ⊙ Saçlarına yıldız düşmüş, koparma anne. } (Beyaz saçlar "yıldız"a benzetilmiş fakat "beyaz saçlar" söylenmemiştir.)

İstiare ve Benzetme Farkı

Gülünce incileri görünüyor.
Her yaz bu cennette tatilini geçirir.
Meleğim beşiğinde uyuyor.
Bu adam herkesi sokar.

Benzeyen ya da kendisine benzetilen söylenir.
(İstiare)

Gülünce inci gibi dışleri görünüyor.
Cennet kadar güzel bir yer burası.
Bebeğim beşiğinde melekler gibi uyuyor.
Bu adam bir yılan, herkesi sokar.

Hem benzeyen hem benzetilen söylenir.
(Benzetme)

Eğretileme çeşitli şekillerde yapılabilir:

Doğaya ait bir özellik insana aktarılabilir.

O, cıvık bir insandır.
(doğaya ait özellik)

Babam geciktiğimi öğrenince esip gürlenecek.
(doğaya ait özellik)

Doğaya ait özellik, doğadaki başka bir varlığa aktarılabilir.

Yıldızlar akıyor damların üzerine
(nehir özelliği yıldızlara aktarılmış)

Bulutlar salkım salkım
(üzümün özelliği bulutlara aktarılmış)

Bir duyuyla ilgili bir kavram başka bir duyuyu anlatmak için kullanılabilir

Sıcak bir gülümseyişi vardı.
(dokunma) (görme)

Birbirinize tatlı sözler söyleyin.
(tatma) (işitme)

Kinaye (Değınmece)

Bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamını çağrıştıracak biçimde kullanılmasıdır.

- Örnek:**
- **Yalnız taş, duvar olmaz.**
(gerçek anlamı: Tek taşla duvar örülemez.)
(mecaz anlamı: İnsan tek başına tüm işlerin üstesinden gelemez.)
 - **Bu yaşta o ağır yükü taşıyamaz o çocuk.**
(gerçek anlamı: ağır bir nesne taşımak)
(mecaz anlamı: sorumluluk almak)
 - **Yüzü kızarmak.**
(gerçek anlamı: suratta meydana gelen renk değişikliği)
(mecaz anlamı: utanmak)
 - **Ayıkla pirincin taşını.**
(gerçek anlamı: pirinçteki taşları ayıklamak)
(mecaz anlamı: zor bir işin içinden çıkmak)

Kinayede anlatılmak istenen sözün mecaz anlamıdır.

Ad Aktarması
(Mecazimürsel)

Bir sözün benzetme amacı güdülmeksizin başka bir söz yerine kullanılmasıdır. Ad aktarmasında kastedilen sözcükle kullanılan sözcük arasında bir çeşit ilginin olması gerekir.

Örnek:

- ★ **Ankara**, bu talihsiz olayı açıklamayla kınadı. ("Yönetim" kastedilmiş.)
- ★ **Erzurum** ve **Sivas**, bağımsızlığın ilk adımlarıdır. ("Kongreler" kastedilmiş.)
- ★ Şiiri sevmek için **Yahya Kemal**'i okumalısın. ("Şiir" kastedilmiş.)

Dokundurma
(Tariz)

Bir kimseyi iğnelemek, bir sözü tersini düşündürecek şekilde kullanmak ya da alay etmek amacıyla kullanılan ifadelerdir.

- Çok çabuk geldin, sen gelene kadar ağaç olduk.
- O kadar açık konuştu ki söylediklerini hâlâ çözmeye çalışıyoruz.

Bazı cümlelerde bu sanatı daha da belirginleştirmek için (!) işareti kullanılabilir.

Pür
Dikkat

Dokundurma (tariz), günlük konuşmada da sıkça başvurulan bir söz sanatıdır.

- Bu büyük yazarımız yine harika (!) eserler ortaya koyuyor. Senin gibi iyi dostum (!) varken ...
- Dokundurma (tariz) sanatı, sınavlarda "alay, alaysı anlatım" soru köküyle de sorulabilmektedir.

Mübalâğa
(Abartma)

Bir durumu olduğundan daha büyük ya da daha küçük gösterme sanatıdır.

- ➔ Yüce dağ başında bir ulu kartal
Açmış kanadını dünyayı örter
- ➔ Bir of çeksem karşıki dağlar yıkılır.
- ➔ Gözyaşım sel oldu, bayırları sildi süpürdü.
- ➔ Avuç içi kadar yere yirmi beş kişi oturduk.
- ➔ Senin için gök kubbeyi yerlere çalarım yar.

Pür
Dikkat

Mecazlı söylenen her söz abartma değildir. Abartmada bir kavrama aşırı ölçüler yüklenir, kavram büyütülür ya da küçültülür.

Dolaylama

Bazı canlı ya da cansız varlıklar doğrudan anlatılmak yerine başka kavramlarla anlatılır. Bir kavramın birkaç sözcükle anlatıldığı bu sanata dolaylama denir.

- beyaz altın → pamuk
- meşin yuvarlak → top
- file bekçisi → kaleci
- kara elmas → kömür

Pür
Dikkat

Dolaylamada kavramla söylenen sözler arasında bir ilgi aranmaz. Bunlar aslında canlı ya da cansız varlıklara takılmış "lakap"lardır.

Örneğin, Zeki Müren'in lakabı nedir, diye sorulduğunda "Sanat Güneşi" yanıtı verilecektir.

Güzel
Alandırma

Söylenmesi kulağa hoş gelmeyen, olumsuz ya da ürkütücü anlamlar çağrıştıran sözlerin daha olumlu, kabullenilebilir sözlerle anlatılmasıdır.

- ölmek → rahmete kavuşmak
- gömmek → toprağa vermek
- verem → ince hastalık
- cin → iyi saatte olsunlar

Sözcükler Arasındaki
Anlam İlişkileri

Eş ve Yakın Anımlı Sözcükler:

Eş Anımlı kara - siyah
muallim - öğretmen
hafıza - bellek
mektep - okul

Yazılışları farklı anlamları aynı sözcükler

Yakın Anımlı küsmek - gücenmek
oturmak - çökmek
ılık - sıcak
serin - soğuk

Anlamları birbirine yakın ama anlamca tam örtüşmeyen sözcükler

Karşıt (Zıt) Anımlı Sözcükler:

Nitelikleri ve durumları birbirine ters düşen sözcüklere karşıt anlamlı sözcükler denir.

- ➔ Az veren candan çok veren maldan...
- ➔ Akıllı, köprü arayınca kadar deli, köprüyü geçer.
- ➔ Eskisi olmayanın yenisi olmaz.

Pür Dikkat

Bir sözcüğün olumsuz biçimi, o sözcüğün karşıt anlamlısı değildir. "başarılı-başarısız", "koşmak-koşmamak" sözcükleri karşıt anlamlı değildir. "Başarısız" sözcüğü "başarılı"nın olumsuzu, "koşmamak" sözcüğü "koşmak" sözcüğünün olumsuzudur.

Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler:

Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan sözcüklere eş sesli sözcükler denir.

gül (bitki anlamında):

Kışın yaprağını döken, dikenli, çalı veya ağaçlık şeklinde bir süs bitkisi ve bu bitkinin katmerli, güzel kokulu çiçeği.

✓ Yakasına bir gül takarak gelmiş.

gül- (eylem anlamında):

Hoşuna, tuhafına giden durumlar karşısında sesli veya sessizce duygularını açığa vurmak.

✓ Gülerek konuşması herkesi sinirlendiriyordu.

Verilen örneklerde "gül" ve "gül-" sözcükleri eş seslidir. Çünkü yazılışları aynıdır ama aralarında hiçbir anlam ilişkisi yoktur.

çay (akarsu)	→	çay (içecek)
at (hayvan)	→	at (atmak eylemi)
yüz (surat)	→	yüz (yüzmek eylemi)

Pür Dikkat

Yazılışları aynı gibi görünmesine rağmen söylenişleri (düzeltme işaretlerinden dolayı) farklı olan sözcükler sesteş değildir:

- ⊙ kar - kâr
- ⊙ alem (bayrak) - âlem (dünya)

Genel-Özel İlişkili Sözcükler:

Genel Anlamlı Sözcükler:

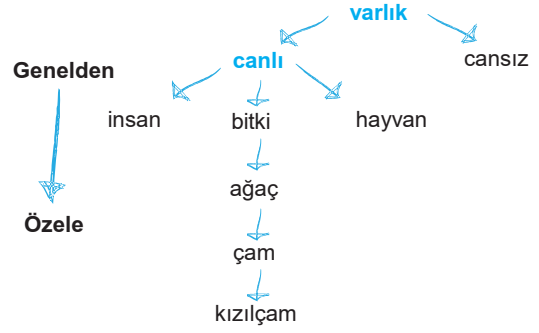
Anlam kapsamı geniş olan, altında birden çok tür barındırabilen sözcüklerdir.

✓ bitki, taşıt, sanatçı, yemek, ülke...

Özel Anlamlı Sözcükler:

Anlam kapsamı dar olan, kavramları tek tek karşılayan sözcüklerdir.

✓ hanımeli, bisiklet, Sezen Aksu, mantı, Türkiye...

Yansıma Sözcükler:

Doğadaki varlıkların seslerine benzetilerek oluşturulan sözcüklere yansıma sözcükler denir.

Örnek: Tak, şır, hav, gür, me ...

Bu sözcüklerden isim ve fil türetilir: takırtı, şırıltı, havlamak, gürelemek, melemek...

Not!

Kalıplaşmış Söz Öbekleri

İkilemeler

Anlatıma güç kazandırmak amacıyla iki sözcüğün değişik yollarla yan yana kullanılmasıyla oluşan söz öbeklerine ikileme denir. İkilemeler çeşitli şekillerde oluşur:

Eş ya da Yakın Anlamlı

Doğru dürüst, yalan yanlış, kırık dökük...

Karşıt Anlamlı

Gece gündüz, aşağı yukarı, er geç, irili ufaklı...

Biri Anlamlı Biri Anlamsız

Ufak tefek, yırtık pırtık, eğri büğrü, kaba saba...

İkisi de Anlamsız

Abuk sabuk, mırın kırın, ıvır zıvır, abur cubur...

Aynı Sözcüğün Yinelenmesiyle

Yavaş yavaş, ince ince, koşa koşa, hıçkıra hıçkıra...

Yansıma Sözcüklerle

Şırlı şırlı, çatır çatır, fokur fokur, gürül gürül...

Pekiştirmeler

Anlatımı güçlendirmek amacıyla kullanılan ek, sözcük ya da öbeklerdir. Çeşitli şekillerde yapılabilir:

sıcak	→	sımsıcak	} (sözcüğün ilk hecesinin bir sesle (m, p, r, s) yinelenmesiyle)
mavi	→	masmavi	
gündüz	→	güpegündüz	
temiz	→	tertemiz	
sıcak	→	pek sıcak	} (sözcüğün önüne pekiştirme anlamlı bir sözcük getirilerek)
güzel	→	çok güzel	
iyi	→	oldukça iyi	
sıcak	→	cehennem gibi sıcak	} (benzetme yoluyla pekiştirme)
güzel	→	melek gibi güzel	
küçük	→	el kadar küçük	
sıcak	→	sıcak mı sıcak	} ("mi" edatı ve "de" bağlacıyla)
hızlı	→	hızlı mı hızlı	
konuşuyor	→	konuşuyor da konuşuyor	

Pür Dikkat

Bazı sözcüklere "-ce, -cık, -mtırak, -msı" ekleri getirilerek sözcüklere küçültme anlamı verilir. Bunlara "küçültme" anlamlı sözcükler denir. Bu sözcüklerde "tam olmama, tamama yakın olma" anlamı vardır.

Örnek:

tatlımsı çörek, güzelce kız, yaşlıca adam, acımtırak biber...

Deyimler

Bir kavramı, bir durumu daha güçlü ve etkili şekilde anlatmak amacıyla kurulmuş söz öbeklerine deyim denir.

- Sonunda **kabak başına patladı**.
- Gördüğümüz korkunç manzara hepimizi **can evimizden vurmuştu**.
- **Bağrına taş basarak** yıllar yılı beklemişti.
- Çok zor bir durumla karşı karşıyasın, şimdi **ayıkla pirincin taşını**.

Deyimler farklı biçimlerde olabilir:

Master Kalıpları	→	Göz atmak, dil dökmek, etekleri zil çalmak
Öbekleşmiş Sözlerle	→	Püf noktası, eli maşalı, kelle koltukta
Ünlem Biçiminde	→	Vay canına!, Yok canım!, Hele şükür!
Soru Biçiminde	→	Hangi rüzgâr attı?, Hangi dağda kurt öldü?
Cümle Biçiminde	→	İğne atsan yere düşmez. İncir çekirdeğini dolduramaz.
Öykü Biçiminde	→	Bizim tavuk bir yumurta yumurtlar, yedi mahalle duyar; elin kısırağı küheylan doğurur, ses çıkmaz.

Atasözleri

Atasözleri, geniş halk yığınlarının yüzyıllar boyunca edindiği deneyimlerden ve bunlara dayanan düşüncelerden doğmuş yargılardır. Atasözleri; bir ulusun ortak düşünce, kanı ve tutumunu belirtir. Genel geçerli yargılardır, yani bir atasözle belgelendirilen tutumun doğruluğu herkesçe kabul edilir.

Atasözlerinin en önemli özelliği, yol göstermesi ve öğüt vermesidir. Bununla birlikte çeşitli ifade özellikleri de vardır.

- ⊖ Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür. **Sosyal olayların nasıl olageldiğini bildirir.**
- ⊖ Minareyi çalan, kılıfını hazırlar.
- ⊖ Araba devrilince yol gösteren çok olur.
- ⊕ Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır. **Doğa olaylarının nasıl olageldiğini belirtir.**
- ⊕ Zemheride kar yağmadan kan yağması iyi.
- ⊕ Mart yağar, nisan övünür; nisan yağar, insan övünür.
- Çirkefe taş atma, üstüne sıçrar. **Ahlâk dersi ve öğüt verir.**
- Bugünün işini yarına bırakma.
- Yoldan kal, yoldaştan kalma.
- ⊕ Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var. **Töre ve gelenekleri bildirir.**
- ⊕ Kızını dövmeyen, dizini döver.
- ⊕ Kız beşikte, çeyiz sandıkta.

Pür Dikkat

Atasözleri de deyimlerde olduğu gibi kalıplaşmış sözlerdir ve bu kalıplar bozulmaz, aksi takdirde anlatım bozukluğu kabul edilir.

- ⊕ Gün doğmadan neler doğar. ✓
- ⊕ Güneş doğmadan neler doğar. ⊖

TEST

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) Bu tür yayınlardan dolayı şiddete toplumca alışmaya başladık.
- B) Söylediklerini yadsıyarak kendini aklamaya çalışmıştı.
- C) Şair eserlerinde oldukça berrak bir dil tercih ediyordu.
- D) Eski dostlarıyla ilişkisi kesilince iyice bunalıma girmişti.
- E) Bunu geçen ayki borcuma sayarsanız hesabı kapatabiliriz.

2. (I) Eleştirel düşünme, yaşam karşısında temel bir duruştur. (II) Bir olgunun özüne inerek her boyutuyla sorgulamak için eleştirel düşünce şarttır. (III) Bu düşüncenin en temel özelliği, her söylenilene körü körüne inanmamıza engel olmasıdır. (IV) Eleştirel düşünen insanlar, gerçekten özgürlüğe kavuşurlar. (V) Hayatın olumlu ve olumsuz yönlerini ancak özgür insanlar gerçekten ayırt edebilirler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde kişileştirmeye başvurulmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdakilerden hangisinde bir sözcük, benzetme amacı güdülmeden başka bir sözcüğün yerine kullanılmıştır?

- A) Kar fırtınası, gören herkesi kendisine hayran bırakıyor.
- B) Çin'in gelenek ve göreneklerine olan bağlılığını herkes biliyor.
- C) Bu sık yağmur ormanları, âdeta yeşil bir kâbustu.
- D) Bu deniz bitkileri, hayatta kalma çabası veriyordu.
- E) Hayatımın son dört yılını bu şehirde geçirdim.

4. "Çek-" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde araç içerisinde verilen anlamına uygun olarak kullanılmamıştır?

- A) Tartsan kırk kilo bile çekmezdi. (Tartıda ağırlığı olmak)
- B) Maçın son dakikalarında futbolcu şut çekti. (Atmak)
- C) Belediye, mahalleye yeni bir boru hattı çekti. (Döşemek)
- D) Büyük ikramiyeyi kazanmak için bilet çekti. (Dilemek)
- E) Elindeki lastiği durmadan çekiyordu. (Germek)

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kinaye (değince) vardır?

- A) Onu günlerdir ufacak bir iş için bekletiyorlar.
- B) Genç yazarın kitaplarının âdeta delisi olmuştur.
- C) Yeni başladığı işte ona kimseden hayır yok.
- D) Sıcakta çok dolaşınca başına güneş geçmişti.
- E) Şu çocuğun elinden tutman gerekirdi.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, algılanabilirliği bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Zaman, ne olduğunu anlamadan geçip gidiyordu.
- B) Gördüğü rüya, onu derinden etkilemişti.
- C) Bedenine sığmayan yaratıcı ruh, ızdıraba sebep oluyordu.
- D) Her şeye rağmen adalet, herkes için aynı olmalıydı.
- E) Rüzgâr hatırlatıyordu bize unuttuğumuz tüm şarkıları

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamlı bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Ağır metallerden oluşan bir alaşım hazırlamasını istemişti.
- B) Çiçekler arasındaki ahenk, insanı etkiliyordu.
- C) Sanki gözlerine perde çekilmişti, hiçbir şey görmüyordu.
- D) Bu çiçeği, güneş alan bir yere koymalısınız.
- E) Son konuşmasıyla yine şimşekleri üzerine çekmişti.

8. "Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır." atasözünün anlamca karşıtı olabilecek atasözü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Söz dediğin yaş deridir, nereye çekersen oraya gider.
- B) Lokma karın doyurmaz, şefkat artırır.
- C) İstediyini söyleyen, istemediyini işitir.
- D) Karaya sabun, deliye öğüt neylesin
- E) Lafla peynir gemisi yürümez.

9. Deyimler, ölçünlü Türkiye Türkçesinde yalın olarak kullanılmayan pek çok eski ögeyi yapısında koruduğundan geleneklerimize, kültür tarihimize ışık tutmakta diyebiliriz. Deyimlerin izlerini sürdürükçe, ilk kullanım yerlerini gördükçe söz öbeklerinin nasıl bir deyimleşme sürecinden geçerek hayat buldukları anlaşılmaktadır. Örneğin, bugün ---- (ayaklanmak, isyan etmek) söz öbeği, yeniçerilerden; pabucu dama atılmak da esnaf teşkilatından kaynaklanarak deyimleşmiştir. Bunların ilk çıkış noktaları, gerçek anlamlarını yansıtmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki deyimlerden hangisi getirilebilir?

- A) kazan kaldırmak
- B) ocağına incir ağacı dikmek
- C) okkanın altına girmek
- D) divan durmak
- E) kavuk sallamak

10. Günümüz yazarları, kalemini eline aldığı anda daha ilk kelmeden kitabın ne kadar satacağını hesaplayarak cümle kurma çabasıdadır. Bundan daha kötüsü ise eleştirmenlerin, yazarların bu tutumlarına çanak tutmalarıdır.

Bu parçada "çanak tutmak" deyimini ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştirmenlerin, yazarların kitap yazma sürecindeki duruşlarını destekledikleri
- B) Kitap eleştirmenlerinin, olumsuz bir durumun oluşmasına sebebiyet verdiği
- C) Son dönemlerde ticari kaygılar güdülerek eserler yazıldığı
- D) Günümüzde edebî kimliği olmayan değersiz eserlerin sayıca arttığı
- E) Eleştirmenlerin kişisel çıkarları için olumsuzluklara göz yumduğu

11. Anadolu toprakları en eski kültür medeniyetlerinin beşiğidir. Bu topraklar binlerce farklı topluma ev sahipliği yapmış ve öyle etkileşimlere kucak açmıştır ki... Ancak bu toprakların asıl büyüğü, birbirinden bağımsız bu tınıları tek bir melodide birleştiren bir türkü olmasıdır.

Bu parçada altı çizili söz öbeği ile Anadolu'yla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyanın en eski kültür merkezlerinden biri olduğu
- B) Birbirinden farklı yapıtlara konu olduğu
- C) Medeniyetler arası bir kültüre sahip olduğu
- D) Birçok toplumun oluşmasında tesiri olduğu
- E) Geçmişten bugüne birçok toplumun yurdu olduğu

Cümle

Duygu ve düşünce ifade eden, çeşitli yargılar bildiren sözcük ve sözcük gruplarına cümle denir.

Eş Anımlı Cümleler

Bir cümlenin iletisi, cümlenin temel yargısı bozulmadan çeşitli şekillerde dile getirilebilir. Sözcükler farklı olsa da anlamı bire bir aynı cümlelere eş anlamlı cümleler denir.

- ⊙ Bir romanı değerli kılan asıl şey, insanı bir bütün olarak ele alabilme başarısıdır.
 - ⊙ İnsanı tüm özellikleriyle anlatabilen romanlar nitelikli sayılabılır sadece.
- } **Anlamca bire bir aynı.**

Yakın Anımlı Cümleler

Bazı cümleler bire bir aynı olmasa da duygu ve düşünce bakımından neredeyse aynıdır. Bu tür cümlelere yakın anlamlı cümleler denir.

- ⊙ Sanat, yaşamı ele alır fakat eleştirinin konusu eserdir.
 - ⊙ Eleştirmenler yaşamla değil, yapıyla ilgilenir.
- } **Anlamca çok yakın.**

Çelişen Cümleler

İlettikleri duygu ve düşünce bakımından tamamen ters olan cümlelerdir.

- ⊙ Bir eserin değerini belirleyen anlatıldığı şey değil, onu anlatma şeklidir.
 - ⊙ İçerikten çok üsluba önem veren yapıtların niteliği tartışılır.
 - ⊙ İnsan geçmişteki davranışlarını aklıyla ve yüreğiyle sorgulayabilmelidir.
 - ⊙ Geçmişe takılıp kalmak insanı hiçbir yere götürmez, kişi her zaman ileri bakmalıdır.
- } **Anlamca çelişir.**
- } **Anlamca çelişir.**

Anımlarına Göre Cümleler

Olumlu Cümleler

Cümlenin yüklemde belirtilen iş ya da oluşun, yani yargının, gerçekleştiğini gösteren cümlelerdir.

- ✓ Dünkü sınavdan sonra bütün gün ders çalıştım.
- ✓ Mutfakta yiyecek bir şeyler var.
- ✓ Senin yaptığın bu yemekler oldukça güzel.
- ✓ Bu konuda da oldukça başarılısın.

Olumsuz Cümleler

Olumlu cümlelerin aksine, cümledeki yargının gerçekleşmediğini bildiren cümlelerdir. Cümledeki işin gerçekleşmediği, yüklemdeki bazı ek ve sözcüklerden anlaşılır.

Olumsuzluk Bildiren Ek ve Sözcükler

- ma/me-

- sız, siz, suz, süz, yok, değil

- ✓ Dünkü sınavdan sonra bugün ders çalışmadım.
- ✓ Mutfakta yiyecek hiçbir şey yok.
- ✓ Senin yaptığın bu yemekler hiç güzel değil.
- ✓ Bu konuda da başarısızısın.

Pür Dikkat

Olumlu ya da olumsuz cümle, yüklem gerçekleşmesiyle ilgilidir. Cümlenin içeriği ya da günlük hayattaki olumlu-olumsuz durumların konuyla bir ilgisi yoktur.

⊙ Bisikletten düşen çocuk fena yaralandı.

Yukarıdaki cümledeki yargı (yani yaralanma işi) gerçekleştiği için **cümle olumludur**.

Biçimce Olumlu-Anlamca Olumsuz Cümleler

- ✓ Sanki bütün işleri kendisi yaptı. (yapmadı)
- ✓ Bu dediğine inanır mıyım ben hiç? (inanmam)
- ✓ Gel de bu söylenenlere inan. (inanma)
- ✓ Kırmızıda da geçilir mi? (geçilmez)
- ✓ Onu ne sınıfta ne de kütüphanede bulabildik. (bulamadık)

Yüklemde olumsuzluk bildiren herhangi bir ek ya da sözcük olmasa da cümlelerden olumsuz anlam çıkar.

Biçimce Olumsuz-Anlamca Olumlu Cümleler

- ✓ Seni hiç tanımaz mıyım ben? (tanırım)
- ✓ Resepsiyonda kimler yoktu ki... (herkes vardı)
- ✓ Onu sevmiyor değilim aslında. (seviyorum)
- ✓ Dolapta yok yok. (her şey var)
- ✓ Ufaklığın yalan söylediğini anlamaz mıyım? (anlarım)

Yüklemde olumsuzluk bildiren herhangi bir ek ya da sözcük olsa da cümlelerden olumlu anlam çıkar.

Soru Cümleleri

Soru cümlelerini iki başlıkta incelemek mümkündür:

1. Gerçek Soru:

Bir yanıt almak amacıyla kullanılan soru cümlelerdir:

- ↳ Yarın nereye gideceksin?
- ↳ Kiminle, saat kaçta görüşecekmış?

2. Sözde Soru:

Düşüncelerin soru yoluyla ifade edildiği, yanıt almak amacıyla kullanılan soru kalıplarıdır. Bu soru cümleleri çeşitli anlamlar barındırır:

- ⊖ Bunca işi sen mi yaptın? (inanmama)
- ⊖ İki üç milyonun lafı mı olur? (azımsama)

Sözde sorular, Anlatım Biçimleri ünitesinde de sorulmaktadır.

2025

HİBRİT
KİTAP

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

MEB-AGS ÖABT

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ KONU ANLATIMLI

e-Kitaba ve video derslere
erişebilmek için
QR kodu okutunuz.

Fiziksel Kitap

HİBRİT
KİTAP

e-Kitap

Video Ders Hediyesi

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. AŞ'ye aittir.

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

MEB-AGS ÖABT Tarih Öğretmenliği Konu Anlatımlı

ISBN 978-625-6128-29-3

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Kasım 2024, Ankara

Proje-Yayın: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk
Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

Merhaba Sevgili Tarih Öğretmeni Arkadaşlarım,

MEB-AGS ÖABT, dört yıllık lisans eğitim hayatınızda kazandığınız yeterlilikleri ölçmek amacıyla yapılmaktadır. Sahip olduğu soru sayısı az ise de soruların atanma puanındaki etki oranı hayli yüksektir. Öğretmen adayı arkadaşlarımızın mesleki hayatı açısından çok önemli olan MEB-AGS ÖABT Tarih Hazırlık kitabını yazmak düşündüğünüzden daha zor oldu. Öncelikle yazacağımız MEB-AGS ÖABT Tarih kitabının sistematüğini oluşturmak gerekiydi ve “tarih” doğası gereği sistematüğü oluşturulması zor bir branştır. Tarihin bazı konuları hakkında, bilim insanlarının fikir birliğı içinde olmadığını görmekteyiz. Yine ÖSYM sorularının dahi geçmişteki bazı sorularda verdiği bilgilerle çelişir tutum içinde olduğunu bilmekteyiz. Tarihin diğer pozitif bilimlerdeki gibi bilimsel standartları tam olarak oturmamıştır. Belge ve bulgular değıştikçe bilgiler de değışebilmektedir. Neredeyse ülkemizde bulunan her üniversitede bir “tarih” bölümü bulunmaktadır. Peki, öğrenci arkadaşlarımızın üniversitelerde gördüğü tarih bölüm müfredatları aynı mıdır? Hayır! Hatta öğrenci arkadaşlarımız aynı üniversitede gördüğü seçmeli dersler itibarıyla dahi farklı dersler almaktadır. ÖSYM'nin öncelikle farklı nitelikteki bu öğrencileri aynı potada birleştirmesi, sorduğı soruların, öğrencilerin eğitim gördüğü üniversitelerin ders durumlarından kaynaklı farklılıkları sebebiyle mağduriyet oluşturmaması gereklidir. İşte ifade ettiğim bu konular, kitabın yazımı sırasında oluşturulacak sistematüğün önemli sorunlarından.

Yazım sürecinde kuşkusuz ki ilk kılavuzumuz ÖSYM olmuştur. ÖSYM'nin günümüze kadar sorduğı soruların tümünü inceleyerek kitabın altyapısını oluşturduk. Kitabımızı, ÖSYM sorularının bilgi ve yorumları eşliğinde yapılandırdık. Kitabımızın şekillenmesinde etkili olan bir diğer veri Millî Eğitim Bakanlığı ders kitaplarıdır. Öyle ya, Millî Eğitim Bakanlığına personel almak için yapılan sınav sorularında, Bakanlığın okullarda okuttuğı ders kitaplarından da faydalanmak mantıken gereklidir. Bunun dışında akademik camiada genel geçerliğı olan Halil İnalçık, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Enver Ziya Karal, Şerafettin Turan, Rifat Uçarol, Türk Tarih Kurumu ve Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları gibi çoğaltılabilecek bazı köşe taşı yazarlar ve eserler de kitabımız için temel dayanak olmuştur.

“Tarih” içine girdikçe küçüldüğümüzü hissettiğimiz bir alan. Okudukça bilgileniyor fakat bilgilendikçe “azlığımızı” hissediyoruz. Kitabı yazarken, öğrenci arkadaşlarımızın akademik derinliklerde boğulmasını önlemek amacıyla olabildiğince ince eleyip sık dokuduk. Üniversite ders kitaplarının sıkıcı sayfalarında, sizlerin sorumluluğunu taşıyor olmanın verdiği mesleki sorumlulukla motivasyonumuzu sağladık. 2019 yılında ÖSYM tarafından yapılan düzenlemelerle MEB-AGS ÖABT Tarih dersi konularına “Osmanlı Türkçesi” ünitesi de dâhil edilmiştir. Kitabımızı bu duruma uygun olarak güncelledik.

Öğretmen olma yolunda emin adımlarla yürüyen sizlerin yanında olmak ve eksiklerinizi tamamlamak amacıyla bu yayını hazırladık. Yoğun bir araştırma ve çalışma sürecinde hazırlanmış olan bu kitapla ilgili görüş ve önerilerinizi pegem@pegem.net adresini kullanarak ya da **0538 594 92 40** numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Geleceğimizi güvenle emanet ettiğimiz siz değerli öğretmenlerimizin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerine katkıda bulunabilmek ümidiyle...

Başarılar...

Kitabın içeriğı, MEB'in yapacağı program değışikliğı veya buna bağılı olarak ÖSYM'nin sınav içeriğinde yapacağı değışiklik durumunda, kitabın dijital hâlinde (aktivasyon geçerlilik süresince) güncellenerek siz değerli adaylara sunulur.

TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Kitabın bölümleri altında video derslere erişim sağlayabilir.
- 3 Konu sonu testlerini çözebilir.

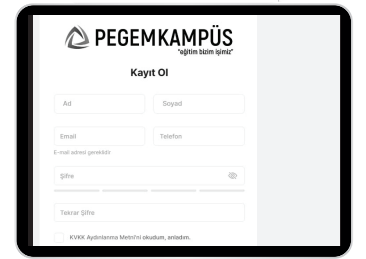

Yapay zekânın öğrenme analizinizi yapabilmesi için interaktif içeriklere etkileşim bırakmanız gerekmektedir. Etkileşim bırakmak için testlerde yer alan cevap seçeneklerini sistem üzerinde işaretlemeniz gerekmektedir. Böylelikle yapay zekâ bırakılan etkileşimler sonrasında sizlerin başarı durumlarını tespit ederek eksik tespitinizi gerçekleştirecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

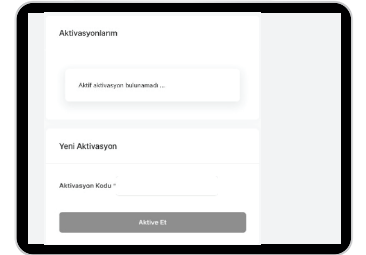
1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna **arti.pegemkampus.com** yazarak web sitemiz üzerinden üyelüğünüzü gerçekleştirebilirsiniz.

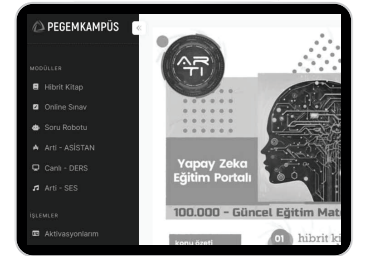
2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan **"Aktivasyonlarım"** sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

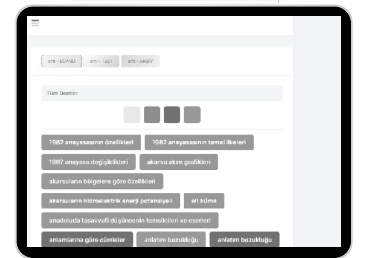
3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen **"Hibrit Kitap"** sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

4. Adım Yapay Zekâ Asistan

Hibrit kitaptaki işaretlemeleriniz doğrultusunda eksik tespitinizi yapabilmek için menüdeki **"Arti-Asistan"** sekmesine tıklayabilirsiniz. Eksiklerinizi tamamlamak ve daha fazla içerik görmek için pegemkampus.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabımızın iç kapağında yer almaktadır. Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

ALAN BİLGİSİ	
1. Bölüm: Tarih Bilimi	
A. TARİH BİLİMİNE GİRİŞ.....	3
Tarih Biliminin Özellikleri.....	4
B. TARİH YAZICILIĞI.....	10
Tarih Yazım Türleri.....	10
Tarih Yazıcılığının Gelişimi.....	12
Türklerde Tarih Yazıcılığı.....	13
C. TARİHİN FAYDALANDIĞI BİLİM DALLARI.....	14
Çözümlü Test.....	17
Çözümler.....	20
2. Bölüm: Osmanlı Türkçesi	
Osmanlı Türkçesi.....	22
Arşiv ve Kütüphanelerde Osmanlı Türkçesi.....	22
Osmanlı Türkçesi ile Yazılmış Çeşitli Eserler.....	23
Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Hattatlar.....	24
Hat Sanatı Yardımcı Malzemeleri.....	25
Osmanlı Türkçesi ve Tarihî Seyri.....	25
Osmanlı Türkçesi Alfabeti.....	25
Harflerin Birleşme Durumları.....	28
Osmanlı Türkçesinde Yardımcı İşaretler.....	29
Ünlülerin Yazılışı.....	30
Rakamlar ve Noktalama İşaretleri.....	31
Osmanlıca Türkçesinde Okutucu Harfler.....	32
Osmanlı Türkçesinde Sayılar ile Gün ve Ay Adları.....	41
Çözümlü Test.....	45
Çözümler.....	48
3. Bölüm: Uygarlığın Doğuşu ve İlk Uygarlıklar	
A. TARİH ÖNCESİ DEVİRLER.....	50
Anadolu'nun Tarih Öncesi.....	52
B. TARİHİN ÇAĞLARA AYRILMASI.....	53
İlk Çağ'ın Genel Özellikleri (MÖ 3500-375).....	53
Orta Çağ'ın Genel Özellikleri (375-1453).....	54
Yeni Çağ'ın Genel Özellikleri (1453-1789).....	54
Yakın Çağ'ın Genel Özellikleri (1789-?).....	54
C. İLK ÇAĞ UYGARLIKLARI.....	55
Anadolu'da Kurulan Medeniyetler.....	55
Mezopotamya Uygarlıkları.....	59
Doğu Akdeniz Uygarlığı.....	63
Ege Uygarlıkları.....	65
Çözümlü Test.....	75
Çözümler.....	77
4. Bölüm: İlk Türk Devletleri	
A. TÜRKLERİN TARİH SAHNESİNE ÇIKIŞI VE İLK TÜRK DEVLETLERİ.....	78
Türk Kelimesinin Anlamı.....	78
Ana Yurtta Kurulan İlk Kültürler.....	78
Türklerin İlk Ana Yurdu.....	79
Orta Asya Türk Göçlerinin Sebepleri ve Sonuçları.....	79
İskitler (Sakalar).....	80
B. İLK TÜRK DEVLETLERİ.....	81
Asya Hun Devleti.....	81
Avrupa Hun Devleti (375-469).....	83
Kök Türkler (552-630).....	84
Kutluk Devleti (İkinci Kök Türk Devleti) (680-745).....	86
Uygur Devleti (744-840).....	87
Hazarlar (630-1006).....	89
Kırgızlar (840-1207).....	90
Türğişler (634-766).....	90
C. DİĞER TÜRK DEVLETLERİ.....	90
Avarlar (560-805).....	90
Bulgarlar (635 - 665).....	90
Macarlar (896-1526).....	91
Kumanlar (Kıpçaklar).....	91
Peçenekler (860-1091).....	92
Oğuzlar (Uzlar).....	92
Akhunlar (Eftalit) (350-564).....	93
Sabarlar (Sabirler) (515-576).....	93
Tabgaçlar (386-556).....	93
Karluklar (665-1221).....	93
Başkirtler.....	93
Kimekler.....	93
D. İLK TÜRK DEVLETLERİNDE KÜLTÜR VE UYGARLIK.....	94
Devlet Yönetimi.....	94
Ordu (Sü).....	97
Sosyal Yaşam.....	98
Hukuk.....	99
Ekonomi.....	100
Din ve İnanış.....	100
Yazı, Dil ve Edebiyat.....	101
Sanat.....	104
Bilim.....	106
Spor.....	106
Çözümlü Test.....	107
Çözümler.....	109
5. Bölüm: İslam Tarihi	
A. İSLAM TARİHİ VE UYGARLIĞI.....	110
İslamiyet Öncesi Dünyanın Genel Durumu.....	110
İslamiyet'in Doğuşu ve Yayılışı.....	112
Dört Halife Devri (632-661).....	116
Emevi Devleti (661-750).....	120
Endülüs Emevi Devleti (756-1031).....	123
Ben-i Ahmer Devleti.....	124
Abbasi Devleti (750-1258).....	124
Diğer Devletler.....	127
B. İSLAM KÜLTÜR VE UYGARLIĞI.....	128
Devlet Yönetimi.....	128
Sosyal Hayat.....	128
İktisadi Hayat.....	129
Ordu Teşkilatı.....	129
Yazı, Dil ve Edebiyat.....	130
Eğitim ve Bilim Hayatı.....	130
Sanat.....	133
Çözümlü Test.....	134
Çözümler.....	136
6. Bölüm: Türk İslam Devletleri (X.-XIII. Yüzyıllar)	
A. TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULU.....	138
Talas Savaşı (751).....	138
B. İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ.....	139
İtil Bulgarları.....	139
Sacoğulları.....	139
Tolunoğulları (868-905).....	139
İhşidler (Akşitler) (925-969).....	139
Karahanlılar (840-1212).....	140
Gazneliler (963-1187).....	142
Büyük Selçuklu Devleti (1040-1157).....	144
C. DİĞER TÜRK – İSLAM DEVLETLERİ.....	151
Harzemşahlar.....	151
Eyyubiler.....	151
Memlükler.....	152
D. TÜRKİYE TARİHİ (XI. - XIII. YÜZYILLAR).....	152
Anadolu'ya İlk Türk Akınları.....	152
Anadolu'da Kurulan İlk Türk Beylikleri.....	153
Türkiye Selçuklu Devleti (1077-1308) (Anadolu Selçuklu Devleti).....	155
Uçlarda Hayat ve Beylikler.....	164
Anadolu Beylikleri'nin Genel Özellikleri.....	167
Türkiye'de Kurulan Diğer Devletler.....	168

E. TÜRK İSLAM DEVLETLERİNDE KÜLTÜR VE UYGARLIK	169
Devlet Yönetimi	169
Hukuk Sistemi	173
Toprak Sistemi	173
Askerî Teşkilat	175
Ekonomi	176
Sosyal Hayat	178
Din ve İnanış	178
Dil, Edebiyat ve Yazı	179
Eğitim ve Bilim	180
Sanat	184
Mimari	185

Çözümlü Test 190

Çözümler 192

7. Bölüm: Türk Dünyası (XIII. - XIX. Yüzyıl)

TÜRK DÜNYASI (XIII. - XIX. YÜZYIL)	194
Moğollar	194
Timur Devleti (1369-1507)	196
Türkistan'daki Gelişmeler	197
Hindistan'da Türk Sultanlıkları ve Babürlüler	198
Hanlıklar Hakkında Genel Bilgiler	200

Çözümlü Test 201

Çözümler 203

8. Bölüm: Osmanlı Tarihi

A. BEYLİKTEN DEVLETE (1302-1453)	205
XIV. Yüzyıl Başlarında Yakın Doğu ve Avrupa	206
Anadolu	206
Memlükler (1250-1517)	206
İlhanlı Devleti (1256-1335)	206
Balkanlar ve Avrupa	207
Altın Orda Devleti (1227-1502)	207
Kayıların Anadolu'ya Gelişi ve Yerleşmesi	207
Osmanlı Devleti'nin Kısa Sürede Gelişimini Sağlayan Nedenler	207
Osman Gazi Dönemi (1299-1326)	208
Orhan Gazi Dönemi (1326-1362)	209
I. Murat Dönemi (1362-1389)	210
Yıldırım Bayezit Dönemi (1389-1402)	212
Fetret Devri (1402-1413)	214
Çelebi Mehmet Dönemi (1413-1421)	215
II. Murat Dönemi (1421-1451)	215

Çözümlü Test 218

Çözümler 220

B. DÜNYA GÜCÜ: OSMANLI DEVLETİ (1453-1595)	222
Fatih Sultan Mehmet Dönemi (1451-1481)	222
II. Bayezit Dönemi (1481-1512)	227
Yavuz Sultan Selim Dönemi (1512-1520)	228
Kanuni Sultan Süleyman Dönemi (1520-1566)	230
II. Selim Dönemi (1566-1574)	237
III. Murat Dönemi (1574-1595)	237

Çözümlü Test 239

Çözümler 241

OSMANLI DEVLETİ KÜLTÜR VE UYGARLIK TARİHİ	243
Devlet Yönetimi	243
Osmanlılarda Ekonomik Hayat	260
Osmanlı Toplumunu	272
Osmanlı Devleti'nde Hukuk	276
Osmanlı Devleti'nde Eğitim	277
Osmanlı Devleti'nde Bilim	279
Osmanlı Devleti'nde Dil, Yazı ve Edebiyat	282
Osmanlı Devleti'nde Sanat	284
Osmanlı Devleti'nde Mimari	285

Çözümlü Test 289

Çözümler 291

C. ARAYIŞ YILLARI (XVII. YÜZYIL)	293
Arayış Yıllarında Osmanlı Devleti – Avusturya İlişkileri	293
XVII. Yüzyıl'da Osmanlı Devleti – İran İlişkileri	294
XVII. Yüzyıl'da Osmanlı Devleti – Lehistan İlişkileri	295
XVII. Yüzyıl'da Osmanlı Devleti-Venedik İlişkileri	295
Osmanlı - Malta İlişkileri	296
Osmanlı - Rusya İlişkileri	296
II. Viyana Kuşatması ve Kutsal İttifak Savaşı	296
İç İsyanlar	298
XVII. Yüzyıl İsyanlarının Özellikleri	300
Avrupa'nın Gelişimine Seyirci Kalan Osmanlı	300
XVII. Yüzyıl Islahat Hareketleri	301

Çözümlü Test 304

Çözümler 306

D. XVIII. YÜZYIL'DA DEĞİŞİM VE DİPLOMASİ

III. Ahmet Dönemi (1703-1730)	308
I. Mahmut Dönemi (1730-1754)	310
III. Mustafa Dönemi (1757-1774)	311
I. Abdülhamit Dönemi (1774-1789)	312
III. Selim Dönemi (1789-1807)	313
XVIII. Yüzyıl'da Osmanlı Devleti'nin Islahatları	315

Çözümlü Test 320

Çözümler 322

9. Bölüm: En Uzun Yüzyıl (1800-1922)

XIX. YÜZYIL SİYASİ TARİHİ	323
II. Mahmut Dönemi (1808-1839)	324
Abdülmecit Dönemi (1839-1861)	328
Abdülaziz Dönemi (1861-1876)	331
V. Murat Dönemi (1876)	333
II. Abdülhamit Dönemi (1876-1909)	333
XIX. YÜZYIL'DA REFORM HAREKETLERİ	338
II. Mahmut Dönemi Yenilik Hareketleri	339
Sultan Abdülmecit Dönemi Yenilik Hareketleri	341
Sultan Abdülaziz Dönemi Yenilik Hareketleri	342
I. Abdülhamit Dönemi Yenilik Hareketleri	344
Osmanlı Devleti'nde Basın Yayın Hareketleri	347

Çözümlü Test 350

Çözümler 352

OSMANLI DEVLETİ'NDE DEMOKRATİKLEŞME

HAREKETLERİ	354
Sened-i İttifak	354
Tanzimat Fermanı	355
Islahat Fermanı	357
Kanunuesasi'nin ve I. Meşrutiyet'in İlanı	358
İstibdad (Mutlakiyet) Dönemi (1878-1908)	360
II. Meşrutiyet'in İlan Edilmesi	361
1909 Anayasa Değişiklikleri	362
II. Meşrutiyet Dönemi'nde Siyasal Gruplar ve Partiler	363
Osmanlı Devleti'nde Çalışma Hayatı	365
Osmanlı Devleti'nde Darbeler	365

Çözümlü Test 368

Çözümler 370

10. Bölüm: XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ'NDE DAĞILMAYI ÖNLEME ÇABALARI	372
1. Osmanlıcılık	372
2. İslamcılık	373
3. Türkçülük (Turancılık)	373
4. Batıcılık	374
5. Teşebbüs-i Şahsi ve Adem-i Merkeziyetçilik	374

F. EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR.....	518
İzmir İktisat Kongresi (17 Şubat 1923).....	519
Tarım Alanında Gelişmeler.....	519
Aşar Vergisinin Kaldırılması.....	520
G. TİCARET ALANINDAKİ GELİŞMELER.....	521
Kabotaj Kanunu'nun Kabul Edilmesi (1 Temmuz 1926) ..	521
Gümrük Koruma Kanunu'nun Kabul Edilmesi (1929) ..	521
H. SANAYİ ALANINDAKİ GELİŞMELER.....	522
Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun Kabul Edilmesi.....	522
Devletçi Ekonomi Modelinin Kabulü.....	522
Beş Yıllık Sanayi Planlarının Hazırlanması.....	523
I. MADENCİLİK ALANINDAKİ GELİŞMELER.....	523
İ. ULAŞIM ALANINDAKİ GELİŞMELER.....	523
J. BANKACILIK ALANINDAKİ GELİŞMELER.....	524
İş Bankası (26 Ağustos 1924).....	524
Sanayi ve Maden Bankası (19 Nisan 1925).....	524
Emlak ve Eytam Bankası (22 Mayıs 1926).....	525
Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (11 Haziran 1930).....	525
Sümerbank (1933).....	525
1929 Dünya Ekonomi Bunalımı'nın Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri.....	525
Ekonomi Alanındaki Diğer Gelişmeler.....	526
V - ATATÜRK İLKELERİ.....	527
ATATÜRKÇÜLÜK.....	527
CUMHURİYETÇİLİK İLKESİ.....	527
MİLLİYETÇİLİK İLKESİ.....	528
LAİKLİK İLKESİ.....	530
HALKÇILIK İLKESİ.....	530
DEVLETÇİLİK İLKESİ.....	531
İNKILAPÇILIK İLKESİ.....	532
VI - ATATÜRK İLKELERİ VE ANAHTAR KELİMELER.....	533
İNKILAPLAR VE İKİLİKLERİN KALDIRILMASI.....	535
VII - ATATÜRK'E GÖRE MİLLİ GÜÇ UNSURLARI.....	535
Çözümlü Test.....	537
Çözümler.....	540
13. Bölüm: Orta Çağ'dan XX. Yüzyıl'a Dünya Tarihi	
A. ORTA ÇAĞ TARİHİ.....	542
Feodalite Sistemi.....	542
Orta Çağ Avrupasında Sosyal Sınıflar.....	542
Orta Çağ'da Kilise ve Siyaset İlişkisi.....	543
Orta Çağ Siyasi Tarihi.....	544
Coğrafi Keşifler.....	546
Yeni Çağ Avrupasının Küresel Güçleri.....	549
Rönesans Hareketleri (Yeniden Doğuş).....	549
Avrupa'da Reform Hareketleri.....	552
XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Avrupa.....	555
B. YAKIN ÇAĞ'DA AVRUPA.....	566
Fransız İhtilali (1789).....	566
Avrupa Dışı Dünya: Batı Karşısı İlk Hareketler.....	575
Sanayi İnkılabı.....	577
Çözümlü Test.....	583
Çözümler.....	585
14. Bölüm: Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi	
XX. YÜZYIL BAŞLARINDA DÜNYA.....	587
A. I. DÜNYA SAVAŞI.....	587
Paris Barış Konferansı.....	587
I. Dünya Savaşı Sonrasında Yapılan Barış Antlaşmaları..	588
B. SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLER BİRLİĞİ (SSCB), ORTA ASYA'DAKİ TÜRK DEVLET VE TOPLULUKLARI..	588
Çarlık Rusyasının Yıkılışı ve Bolşevik İhtilali.....	588
Rusya'nın Orta Asya'yı İstilasını.....	590
SSCB Yönetimindeki Türk Toplumunun Durumu	590
Basmacı Hareketi.....	591
C. ORTA DOĞU'DA MANDA YÖNETİMLERİNİN KURULMASI.....	591
İngiltere ve Orta Doğu.....	593
Fransa ve Orta Doğu.....	593
D. UZAK DOĞUDA YENİ GÜÇ: JAPONYA.....	593
E. 1929 DÜNYA EKONOMİ KRİZİ.....	594
Ekonomik Kriz Öncesi Dünya.....	594
Ekonomik Krizin Ortaya Çıkışı (Kara Perşembe).....	594
İki Savaş Arası Dönemde Avrupa.....	595
Avrupa'da Sosyal ve Ekonomik Hayat.....	597
İki Savaş Arası Dönemde Dünya.....	599
Atatürk Dönemi Dış Politika.....	600
F. II. DÜNYA SAVAŞI.....	601
Savaş Öncesinde Gelişmeler.....	601
Avrupa'da Savaş.....	605
Kuzey Afrika'da Savaş.....	607
Asya ve Pasifik'te Savaş.....	607
Barışa Doğru.....	608
Savaşın Etkileri.....	613
Savaş Yıllarında Türkiye.....	615
G. SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ.....	620
Doğu Bloku'nun Kuruluşu.....	620
Batı Bloku'nun Kuruluşu.....	624
Paylaşılmayan Orta Doğu.....	626
Uzak Doğu'da Gelişmeler.....	628
Asya ve Afrika'nın Kurtuluşu.....	629
Soğuk Savaş Dönemi'nde Türkiye.....	631
Türkiye'de Hayat.....	632
Soğuk Savaş Dönemi'nde Dünya.....	636
H. YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI.....	637
Uluslararası İlişkilerde Değişim Süreci.....	637
Yumuşama Dönemi Politikaları.....	638
Yumuşama Dönemi Çatışmaları ve Anlaşmazlıkları.....	639
Barış İçinde Bir Arada Yaşama.....	641
Arap İsrail Savaşları.....	643
Uluslararası Politikada Petrolün Yeri.....	646
Irak - İran Savaşları (1980-1988).....	647
Yumuşama Dönemi Dünya.....	648
Türk Dış Politikası.....	650
Yumuşama Dönemi'nde Türkiye'nin ABD ve SSCB İle Olan İlişkileri.....	652
Türkiye'de Bunalımlı Yıllar (1960-1983).....	654
Türkiye Cumhuriyeti'nde Darbeler ve ABD.....	656
I. KÜRESELLEŞEN DÜNYA.....	658
SSCB'de Politika Değişiklikleri ve Nedenleri.....	658
Türk Cumhuriyetlerinin Bağımsız Olması.....	660
Doğu Bloku'ndan Sonra Avrupa'da Yeni Arayışlar.....	663
NATO'nun Avrupa'da Genişlemesi.....	664
Avrupa Birliği ve Dünya.....	664
Yeni Oluşum Sürecinde Balkanlar.....	666
Orta Doğu, Afganistan ve Arap Baharı.....	668
Değişen Dünya ve Türk Dış Politikasının Genel Özellikleri.....	671
İ. DÜNYADAKİ GELİŞMELER.....	675
Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Etkileri.....	675
Küreselleşme ve Etkileri.....	676
1980 Sonrası Türkiye.....	676
Çözümlü Test.....	684
Çözümler.....	686
KRONOLOJİ.....	688
KAYNAKÇA.....	729

ALAN BİLGİSİ

